

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 309.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetések árszabály szerint.

Bank.

Valamikor a csehek minden áron a dualizmust akarták a dualizmus helyébe tenni. Akkoriban közkeletű érv volt ellenük a bankó két oldala. Egyiken magyar, másikon német szöveg: ez a dualizmus nem komolyabb követelés annál, mint ha valaki a bankónak még egy harmadik, cseh oldalát is akarna csinálni.

Most ezt arégi, becsületes, elkoptatott viccet veszedelem fenyegeti. A bankónak nem lesz három oldala, de a kettő sem lesz külön nyelvű. Az önálló bank követelménye egyre hangosabban jelentkezik s már-már a koalíciót féltik tőle. Akadnak ugratók a szüvetkezett pártokon kívül, akik minden áron abban mesterkednek, hogy ezzel a kérdéssel robbantsák fel a koalíciót. Eddig már próbálkoztak sok más bombával; mindenik füstölt egy darabig, de egyiknek sem volt kedve robbanni. Hátha most a bank-kérdéssel szerencsésebben járnak?

A pártokban mindig akadnak fiatalok, akik hamar készek fejjel menni a falnak, kivált ha a más feje fájul meg tőle. Itt is, ott is nyilvánult afféle hang, hogy ebben a kérdésben össze kell mérnie a fegyvert a 48-nak és a 67-nek s már akadt olyan meggondolatlan politikus, aki bizonyos ígéretekkel a nemzetiségeket próbálta szövetségesül megnyerni a 48 mellé a bank-kérdésben. Azt mondják, Just Gyula ejtett el efféle szavakat.

Hát még mielőtt egy levitézlett fiúmei rezolúció mintájára hasonló értékű makói rezolúciót csinálnánk, jó lesz tisztába jönni magunk közt a kérdéssel. Akkor nem lesz szükség semmiféle paktálásra s nem fog senki abba a kellemetlen helyzetbe kerülni, hogy előbbi szövetségeseivel való barátkozásáért a bársonyszékből mondja el a mea culpát.

A bankkérdésnél megint csak a bankóhasonlatnál maradjunk. Két oldala van, mint a bankónak. Van egy politikai és egy gazdasági oldala.

A politikai résszel hamarosan tisztába jöhetünk. Nincs olyan magyar ember, aki ne örvendene, ha egy hatalmas, független, önálló magyar nemzeti bankot látna a magyar gazdasági élet élén. Magyarország államisága hasonlíthatatlanul jobban kidomborodnék a külföld előtt, ha önálló magyar jegybankunk volna. Ez mind szép és

igaz, csak az a baj, hogy van a kérdésnek más oldala is: a lehetőség. Mert azért ugyan nagy kár lenne önálló magyar bankot csinálni, hogy egy bukkott bankkal több szerepeljen a tőzsdék gyászjelentésében.

Az a hír szállong, hogy a bankbizottság egyes tagjai ki akarják kapcsolni a vita tárgyai közül a szakértők meghallgatását. Nem kell szakértelem, nem kell közgazdasági megvitatás! A szakértők akkor beszéljenek, ha majd kimondtuk, hogy önálló bank kell. Az ő gondjuk, hogyan csinálják meg fix terminusra.

Ez az okoskodás körülbelül olyan, mintha valaki azt mondaná Farmanak: Jókai megírta, hogy hyalichorból pompás repülőgépet lehet csinálni; szakértő, ülj neki és készíts 1911. január elsejére Magyarországnak ezer darab hyalichor hadi repülőgépet!

Az önálló bankot meg kell csinálni — de csak ha lehet. Az nem olyan; mint Shakespeare darabjai néhai Podmanický műsorán: hogy jól vagy sehogy, de elő kell venni. Ha egyszer önálló bankot csinálunk, azt jól kell megcsinálni, különben egy ország rendül meg a bukásba.

A szakértők meghallgatása az első dolog; de nem vészmadár szakértőké. Lelkiismeretes szakértőket kell meghallgatni, akik nem üres kombinációkra, hanem pozitív adatokra építenek. A legtöbb pozitív adat pedig a kérdésnél az, vajjon rendelkezésünkre áll-e elégséges magyar tőke a magyar nemzeti bank megalapításához? A szakértő bizottság tehát szerezen magának megfelelő módon tájékozást, meg tudja-e és meg fogja-e kapni a magyar nemzeti bank a kellő tőkét magyar tőkésektől?

Multkor azt írta valamelyik ó-szövetségi alapon szerkesztett fővárosi lap, hogy a Lipótvárosi Kaszinó egy óra alatt megcsinálja a magyar bankot, ha akarja, de a Nemzeti Kaszinó meg nem csinálja soha.

Kérdésnek elég pökhendi, érvnek igen silány. A Lipótvárosi Kaszinó nem fogja megcsinálni az önálló bankot, mert nem akarja, mert itt nincs kilátás egyelőre 15—20—25 százalékos rebachra. De az sem szükséges, hogy akármelyik kaszinó magának foglalja le a nemzeti bankot. A kaszinók, a Lipótvárosit legkevésbé sem véve ki, adják csak a bankot a baccarat-asztalnál. Ez a lipótvárosi bank. A nem-

zeti bank az egész nemzeté, az nem kaszinói bank.

Kiszámíthatlan következmények fűződnek a bankkérdés megoldásához. Itt nem elég odavetni a játékasztal hangját: bank! és megvan vagy fuccs. Nem hazárdjátékról: egy nemzet gazdasági életéről van szó, amelyet nem lehet mámorosan odavetni tétül. Hideg, számító ész és erős akarat kell megvalósításához — ezt várjuk a bankbizottságtól, sem többet, sem kevesebbet. De ennyit feltétlenül.

Kath. Népszövetség Veperdön. Végre mégis megalakult a katolikus népszövetség és pedig oly fényes eredményvel, hogy igazán, nagyon szégyelhetik magukat a szövetség veperdi katolikus ellenségei. Még sehosem olvastam, hogy ily kis községben már az alakuló gyűlés alkalmával 323 tagja legyen a népszövetségnek. Legtöbb érdeme van ebben Vigyázó Vendel plébánosnak ki is a helyi csoport elnöke lett, Léh Ferenc szentfűlöpi polgár ember tízes, meglepő beszédének és a csoportvezető uraknak, kik közül Wier József egymaga közel 70 tagot szervezett a népszövetségnek. Tagok még egyre jelentkeznek.

A Szent-Vincze egylet közgyűlése.

A szabadkai Szent-Vincze egylet tegnap tartotta meg az idei rendes közgyűlését, melyen a jelentéseket tudomásul vették, s a felmentvényeket megadták.

Az egylet működéséről szóló titkári jelentés a következő:

„Boldogok az irgalmas szívűek, mert ők irgalmasságot nyernek.”

Az irgalmasság kettősen boldogít: boldogít az a tudat, hogy nemesen cselekedtem, boldogít az, hogy látom: cselekedetem mást boldoggá tett.

Igazán semmi össze nem forrasztja, semmi úgy nem egyesíti az emberek sziveit, mint az irgalmasság. Meglágyítja az adó és az elfogadó szívét s összeforr a két szív ebben a gondolatban: mi Istennek gyermekei mi testvérek vagyunk.

Mig a világ-világ lesz, soha az irgalmasság tárgyalanná nem lesz.

Bármily tökéletesen lesz is szervezve a társadalom, mindig lesz szükség irgalmasságra. A társadalomnak nincs szíve, csak törvényei. A törvény mindenkivel szemben egyenlő. A sors pedig nem mindenkivel szemben egyenlő. Lehetnek a legtökéletesebb társadalomban oly körülmények, oly esetek, melyekben a törvény nem háríthatja el a nyomoruságot, nem vethet véget a szenvedésnek. Itt csak az irgalmasság, az emberi szívnek a legnemesebb virága — segíthet. Innen van, hogy a törvény nem pótolhatja az irgalmasságot.

A szociáldemokrata társadalomnak egyenlőségi elve nem akadályozhatja meg azt, hogy legyen erősebb és gyöngébb szerve-

zet, felfogásképesség. Már pedig az egyenlőség elve parancsolja, hogy a gyöngébb is éljen: eledelt, ruházatot kapjon. Munkája értéke nem fedi arányosan a fogyasztott értéket: a többiek, az erősebbek kénytelenek huzni őt. Az elv, a törvény parancsolja. Más semmi. Pedig nincs könnyebb, mint az Isten szankciója nélkül szükölködő törvényt kijátszani. Ki menti meg hát a szegény gyöngét? Csakis az irgalmasság.

Az irgalmasság az emberrel vele születik. Még hatalmasabban lép föl akkor, ha Isten is segíti. Tehát a legnemesebb hajtásai azon szivekben fogamzanak, amely szivek vallásosak. Mivel az irgalomnak föntartó alapja az isteni származás, azért az Istennel egyesült nemes szivekben ver legerősebb gyökeret.

Az irgalom tehát örök, isteni származású, nemesítő hatása. Jól jár, aki szívébe fogadja. Nemes fejedelmi szolgálatot vállal, aki az irgalmasság szolgálatába szegődik. Boldogító érzést fakaszt a szívből az irgalmasság, boldogságot szerez a léleknek, örökkelvőt, az isteni irgalmasság. „Boldogok az irgalmasok; mert ők irgalmasságot nyerneken.

A szabadkai szent-Vince egyesület ez évben is igyekezett a nagy alapító Szentje szellemében működni: könyveket fölszárasztani, betegséget enyhíteni, a nyomorúságot s a nyomorúsággal a bűnt megszüntetni. Működésének képét a következő vonásokban adom:

Az egyesület az elmúlt 1907. évben 40 értekezletet és egy közgyűlést tartott, melyeknek tárgya betegek segélyezése, szegény keresetképtelen népek, családok kíségetése, szegény iskolásgyermekek ruházása, szegény utasoknak segítségnyújtás, ágyasságok megszüntetése, törvényes házasságra segítés stb. felett való határozathozatal.

Az egyesület az esztendőn át 41 családot segélyezett, 158 taggal; ezekből 14 családot a szent-Antal konyha megnyitása-kor annak adott át.

Kiutalványozott az egyesület 2260 kenyér- és 4036 liszt adagot 2022 kor. 98 fil. értékben.

Rögtön való segítség címén kiadott: 32 koronát. Utazási költségül 18 koronát. Iskolás gyermekeknek szerekre, ruhára 11 koronát. Lakásbér-segítségül 6 koronát.

Ezen hatalmas összegeket úgy adhatuk ki, hogy a szent-Teréz templom szent-Antal pörsölyének állandó titkos jötevőin kívül kik 1835 kor. 86 fillért adtak össze, egyes nagylelkű emberek tekintélyes összeget juttattak hozzánk. Mi hálással fölemlítjük neveiket: Birkásné Szucsich Adrienne 60 korona, Kiss Lajos 20, Dr. Békeffy ügyvéd 50, Mamuzsich Félix pr. plébános 10, Dr. Janiga ügyvéd 10, Szt. Ferencendi zárda 150, Vujkovich L. András 6, Szabadkai Tkp. és Népbank 20, Völgyi Lajos 20, N. N. 10, Németh-féle alapítvány 14 kor. Isten fizessen meg mindnyájoknak.

Végül meg kell emlékeznünk a szent-Vincoze egyesületnek erkölcsi veszteségéről: két jötevője Bittermann József könyvnyomdatulajdonos és Paukovich Andor ügyvéd — meghalt az elmúlt év folyamán. „Boldogok az irgalmasok.“

Halljad Izrael.

— Néhány szó a talmudról. —

A rabbinus védekezése.

„Most jövök a legkényesebb fejezethez. Mint főiskolát végzett theologus tudja, hogy a censura már régen törölte a talmudból azon helyeket, melyek Jézusra vonatkoztak. Tehát mit akar avval, ami nem létezik?? (Gitin 56 b.) Ott csak egy közönséges apostatról van szó, ott nincs szó Jézusról. — A censura is mellettem tanuskodik, különben azt is törölte volna. „Jerusalmi“ nincs birto-komban, de annak úgy sincs tekintélye. Nem is tanulmányozzák. „Toldot Jesu“ egy minden történeti alaprólküli mesekönyv, melyet csak egy exaltált és meghibbant agyvelő irt, ilyen könyvre művelt és alapos ember nem szokott hivatkozni.“

Petrányi válasza.

Védelmében a Mária-ra vonatkozó helyekről rabbi ur nem emlékszik meg. Azt mondja, hogy az általam említett helyen közönséges „apostat“ról van szó s nem Jézusról. Rabbi ur! legyen őszinte; ugye azért minden rabbi tudja, ki az az „apostat“? Nem egy helyről, nagyon sok helyről van szó. (Olvassa el Huber könyvének 190—210 lapjait! Nekem felesleges itt ezekre kitérnem.) Rabbi ur! hány helyen lappang még a talmudban burkolva Jézus neve? Bileámról rettentő dolgok vannak a talmudban és sajtóságos, hogy egy híres-neves zsidó szótár (Rabbi dr. J. Levy; Chald. Wörterbuch Leipzig, 337. lap) szerint Bileámon sok esetben Jézus értendő! Lapozgasson csak e szótárban. Mást is fog a rabbi ur az I. köt. „Jannis“ címszáva alatt találni. Megtalálja benne, hogy ki legyen az a „közönséges apostat.“ E szótár szerint nem más az, mint épen Jézus Krisztus. Látja, rabbi ur, hamar utolértük az On eszejárását. Olvassa csak ugyanezen rabbinak még nagyobb, négy kötetes, párját ritkító alaposággal készült másik szótárában a Bileám—Jézus címszót! Meglepő merészséggel kockáztatja meg rabbi ur nagy mondásait, miközben vakon számít arra, hogy a keresztények nem ismerik a rabbinikus fogásokat! — Hogy szeretne a kis hamis kibujni épen a „legkényesebb helyekből!“ Nem elég a keresztény censura miatt való félelemből e helyeket jóakarólag másként magyarázni, hanem az új kiadásokból végleg ki kell az összes ilyen helyeket hagyni, míg ez nem történik, mindig lesznek a zsidók között, kik e förtelmes helyeknél a régi hagyomány alapján Jézusra gondolnak. Lám, az ön védekezése és hivatkozása az eddigi bár nagyon gyér censurára fényes bizonyítéka a végleges talmudjavítás szükségességének. A Toldot Jesu — tetszik emlékezni — szántsándékkal mellőzni kívántam. A jeruzsálemi talmudnak, melyben e helyek leplezetlenül megvannak, mint régiebbnek, igazi eredetinek, tekintélye tudományos szempontból mindvégig megmarad.

A rabbi védekezése.

„Els most engedje meg Petrányi ur, hogy én is megmondjam nézetemet a talmudról. A talmud nem beszél keresztényekről, hanem mindig csak Akum vagy bálványimádókról. Erre már többször szent esküt tettek a rabbiik.“

Petrányi válasza.

Itt a rabbi ur úgy látszik nem velem szemben, hanem talán a közöleménnyel szemben védi a talmudot és annak modern kidolgozását, a Schulchan A.-ot. En, nem akarván a vitát erre a pontra is kiterjeszteni, előző cikkeimben egyetlen egyszer sem irtam, hogy a talmud a keresztényekről beszél. Tessék emlékezni: következetesen mindig nemzsidót, vagy akumot irtam. Tehát velem szemben ez a védekezés meddő. De mivel ilyen nagyon merészen állít rabbi ur, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a talmud a rabbiik szent esküje dacára is beszél a keresztényekről. Nem írja így ki, de száz és száz esetben, a józan logika szabályai szerint így kell érteni. A talmudmagyarázásnak törölmetszett, rabbinikus szellemével az olvasónak itt kiváló alkalmá van megismernedni. Azt mondja Schwelb ur, hogy akumokról, bálványimádókról beszél a talmud, illetőleg a Schulchan A. Hát kik azok? Láttuk imént, hogy Majmonides szerint a nazarenusok (keresztények) mindannyian bálványimádók, vagyis akumok. Abodá zará 7, b. a bálványimádók, akumok ünnepei közé sorolja a keresztények vasárnapját. U. o. 3. 5-hoz Hagohoth Ascher „bálványimádáshoz (akumszolgálatához) tartozónak mondja a keresztet.“ Jore de'a 151, 1 (Haga) szerint nem szabad az akum-nak vizet eladni, ha a zsidó tudja, hogy abból keresztvizet akarnak csinálni. „Azok az akumok, kik keresztvizet szottak használni, kicsodák, kedves rabbi ur? Buddhisták? Isserlesz, a Schulchan A. szerkesztője a 16. században, Európa szívében ezt írja: „az akumok között élünk.“ „Mi az akumok közt lakunk s egész éven át velük kereskedünk.“ (Choschen hamischpat 409, 3 Haga, vilnai

kiadás és Jore d. 148, 12. Haga.) De elég legyen ennyi! Folytonosan akumokról, obde aboda zará-ról, nochri-ról, gójokrol van szó. Csak nem a pápuákat és eszkimókat értik ez alatt? Hol vannak Európában a 16. százóta csillag- és bálványimádók, kikkel a zsidóknak nap-nap után érintkezniök kell s ez érintkezésnek szabályait pontosan megtartani?! Erre tehát szót sem érdemes vesztegetni. Azon már régen túl vagyunk, hogy az ilyen védekezést komolyan vehessük. Persze a rabbiik megesküsznek arra, hogy a keresztény szó sincs a talmudban.

(Folyt. köv.)

Ötnapos husvétii szünet. A parlamentnek ez idén rövid lesz a husvétii szünete: nagyesütörtökön kezdődik és keddig tart. Justh Gyula a folyosón odanyilatkozott, hogy azért mérték ilyen szűken a vakációt, mert a kormány tudomása szerint legközelebb már kezdődnek a névszerinti szavazások s ezzel egész vadságában a technikai obstrukció.

A bankbizottság és a szakértők. A bankbizottság által a szakértőkhöz intézendő kérdések megszövegezésére kiküldött albizottság ma délelőtt gróf Bathyányi Tivadar elnöklésével ülést tartott. A bankbizottság csütörtökön délután ülést tart.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 2. és 3. Gyermeknep.
Április 4. A zenede hangversenye a főgimnázium tornacsarnokában d. u. 5 órakor.
Április 4. és 5. A kath. legényegylet műkedvelői szini előadása. Kezdeté este 8 órakor.
Április 13. A filharmóniai társaság második hangversenye a városi színházban.

A kath. népkonyha záró ünnepélye.

A katolikus népkonyha tegnap, március 31-én tertotta ünnepélyes bezárását, mint azt már jeleztük. Az ünnepélyen városunk jótékony urnói közül nagyon sokan voltak jelen. Az ünnepély 4—500 szegény jelenlétében és az érdeklődő vendégek nagy sokasága előtt folyt le. Kezdetét egy iskolás leányka szavalatával vette, ki a fáradhatatlan elnöknőnek, özv. Lenárd Istvánné öngagságának és a többi jótévőknek hálálta meg azt, amit a szegényekért az idén ismét a népkonyhában fáradozva tettek. Majd egy csokrot nyújtottak át az elnöknőnek.

Utána a társelnök intézett a szegényekhez rövid beszédet az irgalmas szeretetről, mely őket önfeláldozóan szolgálta és mondott hálát az elnökség és a szegények nevében azoknak, kik ezt az irgalmas szeretetet a népkonyhában kónapokon át gyakorolták.

Ezután a szegényeknek a szokottnál bőségesebb megvendégeltetése következett, a mi egy jótékony urnó e célra adott 100 koronányi ajándéka folytán volt lehetséges.

Hogy mily arányokban fejtette ki ez elmúlt idényben a népkonyha jótékonyágát, arról az alábbi számok tanuskodjanak.

Kiadatott a három téli hónapban 2310 darab 3 kilós kenyér; 30520 adag meleg étel s ugyanannyi darab kenyér. A szegények naponként étkező száma: 300 és 400 között ingadozott.

Bevétel volt:

Szt. Ferencendi atyáktól	3200 kor. — f.
Tagdij s adakozás	1653 kor. — f.
Múlt évi maradvány	558 kor. — f.
összesen	5433 kor. 76 f.
Kiadás pedig	5433 kor. 76 f.

— **Nagy gőzmalom üzembeszüntetése.** A zombori csoport gőzmalom részvénytársaság, mely 910.000 korona tőkével indult meg, tegnap beszüntette az üzemet, mert nem birt több hasznot 30.000 koronánál kimutatni. A munkásokat és tisztviselőket részben már tegnap elbocsátották.

— **A polgármester nyugdíj járulékának megállapítása** sok vita és herce-hurca tárgyát képezte. A közgyűlésnek a nyugdíj-

hátralék megállapítására vonatkozó határozatát dr. Pleszkovics Lukács megfeleltette a közigazgatási bírósághoz. A bíróság a felebezést visszautasította, mert ezen ügyben a döntésre magát illetéktelennek mondta ki.

— **Felolvasás a katolikus legényegyletben.** Szépszámu közönség előtt olvasott föl vasárnap Kladek László a kath. egyház ellen szórt rágalomról. Különösen az inquisitio-val foglalkozott, s kimutatta, hogy azt a kath. egyház mindig elítélte, s hogy az ezzel való vádaskodást az ellenség gyűlölete sugalmazza csupán. Az igazán tartalomdu felolvasást mindvégig feszült figyelemmel hallgatták.

— **Az új bácsalmási főbíró.** A vármegye törvényhatósági bizottsága megtartott közgyűlésén Koller Oszkárt választotta meg a bácsalmási járás főszolgabírójává.

— **Irodalmi élet a Bácskában.** A Bács Bodrog Megyei Irodalmi Társaság március 29-én tartotta Zomboraan Vértesi Károly elnökle alatt a III. évi közgyűlését. Az elnöki megnyitó után Pataj Sándor dr. a titkári, Zsoldos Benő a pénztári jelentést tette meg. A megüresedett választmányi helyeket dr. Eperjesy Béla és Kohlmann Dezső rendes tagokkal töltötték be. Dr. Vározy Gyula kalocsai érseket és Kiss János költőt tiszteletbeli tagoknak választották meg. Ugyanaz nap 6 órakor Vértesi Károly a városháza dísztermében egyik amerikai utirazát olvasta fel Coney Island, a világ legnagyobb mulató helyéről. A közönség, mely az irodalmi társaság fölolvásó üléseit mindig nagy számmal látogatja a nagy termet, mellék helyiségeit és a karzatot ez uttal is teljesen megtöltötte s az érdekes felolvasás közben gyönyörködött a budapesti Projectograf vállalat vetített Luna-parki képeiben.

— **A mi sajtóperünk.** Említettük és említették a többi lapok is, hogy a szegedi kir. ügyészség felekezeti izgatás miatt sajtóper indított ellenünk. A szegedi kir. vizsgáló bíró az ügyészi indítványt elutasította, mert az inkriminált közlemény kifejezései, bár azok a zsidók ellen irányulnak nem alkalmasak arra, hogy más hitfelekezet és a zsidók között éllenségeskedést, vagy gyűlöletet szítsanak, s bennök a szerző a nyugodt kritika határait át nem lépi oly irányban, mely az izgatásra irányult célszót megállapíthatná.

— **A szabadkai kamaránál** bejegyzett ügyvédjelöltek joggyakorlata. Bíró Aladár dr. Kelemen József bajai ügyvédtől Hesser Gyula bajai ügyvédi irodájába, Briedman Andor dr. Pataj Sándor zombori ügyvédtől dr. Gál Rezső zombori ügyvéd irodájába joggyakorlatra lépett. Bibircsey Kálmán dr. Gál Rezső zombori ügyvéd irodájából kilépett s a névjegyzékből töröltetett.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Neumer Aladár szabadkai kir. járásbírói jegyzőt a zsabylai kir. járásbíróshoz helyezte át.

— **Pályázat.** A szabadkai kir. törvényeszk h. elnöke 2 heti lejárattal pályázatot hirdet a szabadkai kir. járásbírósnál betöltendő jegyzői állásra.

— **Nyugdíjazás.** A m. kir. igazságügy-miniszter Kugler Nándor bajai kir. bírói irnokot ideiglenesen nyugdíjazván, állásától a mai nappal felmentetett.

Agyonverte a pajtását.

— **Esküdszéki tárgyalás.** —

Január hó végén történt, hogy Jankovics Mátyás, zentai huszonhat éves cigány, cigánytársával a zentai tanyák egyik csárdájában mulatott. Vasárnap volt. Dimovics Lukács cigány félliter pálinkát fizetett pajtásainak. Később maguk is betévedtek a korezmába, s ezek közül az egyik két félliter pálinkát fizetett a cigányoknak, amiért ezek közül Dimovics Lukács táncolt, Jankovics Mátyás meg énekelt a tánchoz.

Igy telt el az idő tizenegy óráig, amikor a cigányok hazafelé cihelődtek. A szabad mező dühöngött Jankovics, Dimovics és Jankovics utközben csokolódtak. Dimovics

több ízben elesett, de Jankovics mindig felhuzta. Eközben Jankovics valamiért megharagudott, földhöz teperte a nálánál magasabb Dimovicsot, s addig verte, rugdosta a fejét, míg ez kiszenvedett. A verekedés közben Dimovicsné félelmében az egyik szállásba menekült.

Halált okozó súlyos testi sértés bűntettével vádolva állt ma Jankovics Mátyás, kit Pletikoszics András dr. védett, a szabadkai esküdtbíró előtt. Jankovics nem érzi magát bűnösnek, nem emlékszik semmire, oly nagyon részeg volt. A tanúk azonban ellene vallanak.

Az eljárás befejezése után az esküdtek a vádlottat bűnösnek mondták ki a halált okozó súlyos testi sértésben, mire a törvényszék három évi fegyházra ítélte.

Hol szerezzük be szükségleteinket!

Képeskönyvek, ifjúsági iratok, díszmunkák, imakönyvek, levélpapírok dobozokban, író- és rajzszerek legalkalmasabban beszerezhetők

HEUMAN MÓR

... könyv-, papír- és írószerekkereskedésében ... Szabadkán, főtér, Szentháromsággal szemben.

SZINHÁZ.

Szép Ilonka.

Vörösmarthy költeménye után készült Szávay és vágó ez énekes játék, amint a János vitéz Petőfi költeménye nyomán. Amde e dalljáték kidolgozása változatosság, élénkség, erő tekintetében nyomába se léphet a János vitéznek. Egyhangúság, érdektelenség borong a színtéren s unalom a nézőtérén: ezt a benyomást meríti az ember az operett végignézéséből. Igen gyarló színpadi eszközökkel dolgoznak a szerzők. Mátyás királynak és Ilonkának szerelme nincs kidolgozva. A szerelemben hirtelen belélesnek, mint abba az ismeretes sötét verembe, s azontul csupa egyhangú ömlengés az egész szereplésük. Ami jó a költeményben, az nem mindig állja meg a helyét színpadon. Amit elhiszünk a költő meséjének, azt nehéz elhinnünk a színpadi szerzőnek. Az előkelő nemes leánykát, aki szelid és szűzies, nem képzelhetjük el olyannak, hogy az első találkozás első pillanatában ölébe hull egy idegen gavallérnak, s vele szerelmes csókokat vált. Pedig a társszerzők ilyenek festik Ilonkát. A színpadra állított poézisben lélektani fejleményt követel a közönség, s a tulásba vitt romantizmus bántja a mi reális gondolkodásmodunkat. Elevenség, fürge változatos cselekmény hiányzik e műből, s így folyton lapos, mint a szegény ember erszénye. Szabados Béla muzsikája pedig ahol tetszetős, ott rendszeren ismert melódiákra emlékeztet. Némelyik helyét szinte régi ismerősként üdvözlőné az ember.

Az előadás gyöngye volt. Mátyás szerepét Szalontay helyett Aradinak kellett volna alakítani. Szalontay, ha mint másodszebrett megállja is a helyét, az első szubrett szerepkörét csakis szükségéből pótolhatja. Néki Ilonkát kellett volna játszani, amit ez este Mezei Margit alakított elég ügyesen. Igen jó volt Bogyó Zsiga az udvari bolond szerepében. Ez elsőrendű művész távozását méltán sajnálhatja közönségünk, s hogy mit veszít vele, csak akkor fogja látni, ha nem lesz már a társulatnál. Igazán intelligens művészember ő, a színtársulatnak egyik legfőbb büszkesége, akit az igazgatónak áldozatok árán is itt kellett volna tartania.

A mostani körülmények között azonban az se bizonyos, hogy a jövő színi évadban visszatérünk-e egyáltalán dr. Farkas színtársulatát. Farkas igazgató ugyanis fel akarja bontani a városunkkal kötött szerződését, annál is inkább, mert a színiügyi bizottság elavult, régi darabok előadását követeli tőle, mely hogy nem vonz közönséget, azt a legutóbbi hetek bizonyították. Ily

körülmények között pedig csak anyagi veszteséggel tarthatja fön társulatát.

A szerződés felbontásáról a színiügyi bizottság legközelebbi ülésén dönt.

Műsor:

Szerda: Gyermekek. (Ujdonság).
Csütörtök: d. u. a gyermekliga javára Ezeregy éj. Este: Cifra nyomorúság.
Péntek: Varázskeringő.
Szombat: Orpheus a pokolban.
Vasárnap: d. u. Tündérszerelem. Este: Csókon szerzett vőlegény.

Rheumatikus és hűtésből származó fájdalomknál a legbiztosabb és leggyorsabban ható idogerősítő és testedző szer az

ILLES-féle

RHEUMA-FLUID.

Számos elismerő és hálairat az egész országból. **Ára 1 kor. 50 fill.** Kapható az egyedüli készítőnél: **IFJ. Illés Antal** gyógyszerárban a főposta átellenében Szabadkán, Népbank-palota. 321-4

Törvényesen védve.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordítja: Kőröcsey Ernő.

91

Ha valaki ily gyönyörű, közvetlen módon látta előadni a híres passiójátékot, hogyan elégedett volna meg Don Antonio színházaival, hol ehhez foghatót nem is remélhetett?!

Don Antonio keveset törődött a sok mende-mondával, s szorgalmasan dolgozott bábúin, meg gépeit javíttatta egyre.

Pár nap mulva Battista mester, ki a paizsokat festette, hatalmas falragasszal állított be hozzá. Végtelenül örül neki, hogy Don Antonio ezt az ősi játékot fel akarja újítani. Gyermekeiben ő is látta és sokat épült rajta.

A nagybetűs hirdetést az utca sarokra akasztották fel. Onnan olvashatta le mindenki a címet: „Passiójáték vagy a megdicsőült Adám, tragédia három felvonásban, Cavaliere Filippo Oriolestől.”

Don Antonio éjjel-nappal egyre csak azt leste, hogy milyen a közönség hangulata az új játék iránt. Csakhogy ha öszvérhajcsár ballagott el a színház mellett, vagy valami inasgyerek báméskodott a falragasz előtt, s el is olvasta elejétől végéig, legfeljebb jót kacagott rajta. Nem volt valami biztató jel, de azért Don Antonio nem vesztette el kedvét egy pillanatra sem.

Az előadás előtt Donna Micaela alig találta helyét. „Vajjon fog-e szigeteni az a kis kép?” — kérdezte újra meg újra.

Komornáját, Luciát, küldte el, hogy nézzen kissé körül. Van már közönség a színház előtt? Talán csak most készülődnek még? Szóljon be Donna Emiliához a pénztárba, s kérdezze meg tőle, hogy hány jegy fogyott már el.

Lucia azonban nem valami örvendetes hiraással tért vissza. Egy lélek sincs ott a színház előtt. A fiatalság boszut esküdött Antonio ellen, s mindenáron tönkre akarja tenni őt.

Nyolc óra tájban Donna Micaela már nem tudta türtöztetni magát, s megkérte atyját, hogy kísérje el a színházba. Jól tudta, hogy uri hölgy vajmi kevés fordul meg Antonio bódéjában, de a kíváncsiság sarkalta egyre, miként fog kiütni tervük. Ha Antonio vállalkozását siker koronázza, a vasut ügye sokat nyer vele.

Alig pár perccel nyolc óra előtt értek a színház elé, de a jegyesomó még egész érintetlenül feküdt Donna Emilia előtt az asztalon.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

T. Nemesnádudvar. Augusztus 15-ikéig ki van fizetve.

Pályázat.

A szabadkai kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága pályázatot hirdet 10 évi időtartamra, a pénztárnál ujonnan szervezett három **hivatalnok orvosi állásra.**

Egy-egy orvos évi fizetése 4000 korona.

Az állások 1908. évi április hó 20-án foglalandók el.

Kellőleg felszerelt pályázati kérvények **1908. évi április hó 10-ig** a szabadkai kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatóságának címére (Damjanich-utca 299. szám) küldendők, ahol ezen állásokra vonatkozólag bővebb felvilágosítás is nyerhető.

Sebész, szemész és fogászati oklevéllel is bírók előnyben részesülnek.

Szabadkán, 1908. évi március hó 27-én.

Fierst s. k., Nánay Mihály s. k.,
igazgató. elnök.

2732/1908. tlkv. sz.

347-1-1

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék, mint teleknyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Biró László végrehajthatónak özv. Fekete Péterné végrehajtást szenvedő elleni 100 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyben a szabadkai kir. tszék (szabadkai kir. bíróság) területén lévő szabadka város belterületén fekvő szabadkai 17246 számú betétben Horváczi Zsivalov Salamon, Horváczi Zsivalov Pál és özv. Fekete Péterné nevén álló 3281 hrsz. 191 □ öl területű IV. kör 908. számú lakóház és udvar és pedig a végrh. törv. 156. §. c. pontja alapján egészben 1440 koronát ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1908. évi június hó 10-ik napján d. e. 9 órakor** ezen kir. tszék 22. sz. helyiségbe megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át vagyis 144 koronát készpénzben vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 7. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadka, 1908. évi március hó 26-án.

A kir. tszék mint tkvi hatóság.

Széll,

kir. tszéki bíró.

Tisztviselők figyelmébe!

Az országos magyar I. általános tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferenc József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsesal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

42-72

Kereskedők

részére szükséges pénztári bécák 100 lappal, számozva és fizve 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

őgfelirat nélkül 100 darabonként 30 filléért kap... hatók a...

Szabadkai Nyomda- és

Hirlapkiadó-vállalat

mint szövetkezetnél

IV., Rákóczi-utca 20.

Második kiadás!

Kevés röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek közé tartozik a

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 példányban jelent meg.

A „Szóimadás” ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.

Kapható: kiadóhivatalunkban.

„Gépész”

című műszaki lap az egyedüli, mely hivatásosan foglalkozik a gépészek társadalmi helyzetével és ingyenes közvetítésével, melynek előfizetési ára egész évre 4 korona, félévre 2 korona 10 fillér. A gépész és kazánfűtői vizsgára előkészítő kézikönyv 2 korona 85 fillér. Kazánfűtői és összes gépészeti vizsgákra előkészítő kézikönyv 130 rajzzal 300 oldal 4 kor. 50 fillér. Villamossági káté villanyesengők és telefonkezeléséről 5 korona 50 fillér. Aratógépek szerkezete és kezelése 1 korona 85 fillér. 1908. évi gépészeti zsebnaptár, mely a gépészeti tudnivalók tárháza 1 korona 35 fillér.

Gépész kiadóhivatalában:

Szeghalom.

Lapunk kiadóhivatalában

kapható

keresztényszociális röpiratok:

A szociáldemokrácia. Képek a szociáldemokrata szentek életéből. Irta: dr. Nagy János. Kitiünően mutatja be azokat a képeket, melyeket a vezér urak rajzoltak egymásról. 1 darab 6 fillér, 10 darab 50 fillér, 100 darab 4 korona.

A keresztény szocializmusról.

Irta: Benyács István. Ara 60 fillér.

Mit kell tudnunk.

Irta Szalánczy A. Kérdésekben és feleletekben adja a szocializmus elemi ismereteit és részletes utasítást egyletalakításhoz. Ara 10 fillér.

Le az álarccal.

Irta Haller István. Kérdés- és feleletformában letárgyalja az összes szociáldemokrata hazugságokat, vezéreiknek saját szavait idézve. Ara 20 fillér.

Korunk sebe és a nyomor

vámszedői. Irta Huszár Károly. A szociáldemokrata program rövid, csattanós cáfolata és a szociáldemokrata vezérek leleplezése. Ara 30 fill.

Zsidóméreg.

Irta Huszár Károly. A Talmud népies ismertetése eredeti idézetekkel. Ara 30 fillér.

A MI IGAZ HITÜNK.

Irta: Hiersch Ágoston.

Ez a munka az óriási német katolikus irodalomban is jelentős helyet vívott ki magának, s Körmöczy Ernő zamatos szép magyar nyelvű fordításban méltó arra, hogy a mi litteratúránkban is tért hódítson. — S mit foglal magában a könyv? Mikor olvassuk, úgy érezzük magunkat, mintha angyal szárnyak emelnének a magasba, a honnan egy pillantással áttekinthetjük mindazt, mi szent hitünkben foglalva van. Méltó, hogy helyt találjon minden katolikus könyvei közt, legyen az ifju vagy felnőtt.

Ára füzve 40 fillér, egész vászonba kötve 70 fillér.

Megrendelhető:

a Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezetnél Szabadkán.

Lapunk kiadóhivatalában kapható:

A FALU SZÉPE.

Angol regény 2 kötetben.

Irta:

M. B. CROKER.

Fordította:

DUGOVICH IMRE.

Ára a két kötetnek bérmentes
küldéssel 1 korona.